

7. Občanská výchova

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost
Vzdělávací obor: Výchova k občanství
Vyučovací předmět: Občanská výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací obor Občanská výchova se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů. Otvírá cestu realistickému sebepoznání a poznávání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a v širších společenstvích, s hospodářským životem, s činnostmi důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Tento předmět se vyučuje ve všech ročnících nižšího gymnázia, časová dotace je 1 hodina v každém ročníku.

Zařazení průřezových témat

<u>Průřezové téma</u>	<u>Tematický celek</u>	<u>ročník</u>
Environmentální výchova	Vztah člověka a prostředí – přírodní bohatství	sekunda
	Základní podmínky života	kvarta
Osobnostní a sociální výchova	Poznávání lidí	tercie
	Mezilidské vztahy	tercie, kvarta
	Kooperace	kvarta
Výchova demokratického občana	Občan, stát, občanská společnost	sekunda, tercie, kvarta
	Participace občanů	sekunda, kvarta
	Principy demokracie	kvarta
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	Participace občanů	sekunda, kvarta
	Principy demokracie	kvarta
	Objevujeme Evropu a svět	prima
	Jsmo Evropané	kvarta

Formy realizace

- formou vyučovacích hodin v kmenových učebnách
- formou soutěže Poznejte své město!
- formou exkurze na Městský úřad v Uh. Brodě

Výchovné a vzdělávací strategie

- výchovné a vzdělávací postupy, které v předmětu občanská výchova směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich propojení a systemizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a v praktickém životě

Kompetence k řešení problémů

- žák vnímá nejrůznější problémové situace, snaží se pochopit jejich podstatu, přemýšlí o jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušenosti

Kompetence komunikativní

- žák naslouchá promluvám druhých lidí, snaží se je pochopit, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí přiměřeně a slušnou formou svůj názor a vhodně argumentuje

Kompetence sociální a personální

- žák účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogem na vytváření pravidel práce ve skupině, na základě poznání pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce

Kompetence pracovní

žák využívá znalostí a zkušeností získaných v teoretické výuce, aktivně se připravuje na budoucí povolání

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět: občanská výchova

Ročník: prima (1. ročník osmiletého studia)

Průřezové téma	Tematické celky průřezových témat	Učivo	Očekávané školní výstupy
	Člověk ve společnosti	Naše škola	Žák se orientuje v prostředí školy, je seznámen s organizační strukturou školy, je veden k úctě ke všem zaměstnancům, je seznámen s právy a povinnostmi žáků, činností studentského parlamentu a rady
		Naše obec, region, kraj	Žák se orientuje ve své obci i v Uh. Brodě, odliší jednotlivé orgány obce, rozpozná památná a zajímavá místa a charakterizuje významné rodáky, seznámí se s místními tradicemi a ochranou kulturních památek
		Naše vlast	Žák si uvědomuje pojem vlasti a vlastenectví, pozná zajímavá a památná místa našeho státu, co nás proslavilo, které významné osobnosti, nakreslí státní symboly, pojmenuje a

			charakterizuje státní svátky a významné dny
		Lidská setkání	Žák uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody a konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným a slušným způsobem
Multikulturní výchova		Vztahy mezi lidmi	Žák objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoj k menšinám

Vyučovací předmět: občanská výchova
Ročník: sekunda (2. ročník osmiletého studia)

Průřezové téma	Tematické celky průřezových témat	Učivo	Očekávané školní výstupy
Multikulturní výchova Mediální výchova	Člověk ve společnosti	Kulturní život Kultura a její rozvíjení	Žák rozliší jednotlivé kulturní styly, uvede nejznámější světové a české představitele a jejich díla. Charakterizuje jednotlivé kulturní instituce a jejich činnost, poznatky aplikuje v praxi. Snaží se porozumět funkci masmédií v životě společnosti
Environmentální výchova		Lidská spolupráce Přírodní bohatství a jeho ochrana	Žák poznává svoji krajinu, vysvětluje důležitost ochrany přírody, aplikuje základní znalosti o ekologii v praxi
	Stát a hospodářství	Majetek, vlastnictví	Žák chápe rozdíl mezi pojmem majetek a vlastnictví, rozlišuje jednotlivé vlastnické vztahy
	Stát a právo	Právní základy státu	Žák dovede objasnit vznik státu a právních norem, důležitost práva ve společnosti. Charakterizuje jednotlivé historické typy států, odliší zákonodárnou, výkonnou a soudní složku moci
Výchova demokratického občana		Právo v každodenním životě	Žák vysvětlí podstatu demokratických voleb do zákonodárných orgánů, konkretizuje práva a povinnosti občanů, rozpozná rozdíl mezi právními a morálními normami a dovede se jimi řídit v životě

Vyučovací předmět: občanská výchova
 Ročník: tercie (3. ročník osmiletého studia)

Průřezové téma	Tematické celky průřezových témat	Učivo	Očekávané školní výstupy
	Člověk ve společnosti	Lidská setkání	Žák chápe přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovnoprávné postavení mužů a žen, lidskou solidaritu, pomoc lidem v nouzi, potřebným lidem ve společnosti
Osobnostní a sociální výchova	Člověk jako jedinec	Vztahy mezi lidmi	Žák rozezná osobní a neosobní vztahy, aplikuje zásady mezilidské komunikace, pokouší se řešit konflikty v mezilidských vztazích, zamýšlí se nad problémy lidské nesnášenlivosti
		Podobnost a odlišnost lidí	Žák rozlišuje jednotlivé projevy chování, chápe rozdíly v prožívání, myšlení a jednání lidí, konkretizuje osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, objasní podstatu charakteru, vysvětlí podstatu vrozených předpokladů a osobního potenciálu
		Vnitřní svět člověka	Žák chápe rozdíly mezi vnímáním, prožíváním, poznáváním a posuzováním skutečnosti, odliší své prožívání od prožívání jiných lidí. Snaží se rozeznat stereotypy v posuzování druhých lidí
		Osobní rozvoj	Žák vysvětluje systém osobních hodnot, své životní cíle a plány, chápe podstatu sebehodnocení, význam motivace, aktivity a vůle a osobní kázně při seberozvoji.
Výchova demokratického občana	Stát a právo	Lidská práva	Žák vyjmenuje základní lidská práva, práva dítěte, přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod.
		Protiprávní jednání	Žák rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady, rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů.

Vyučovací předmět: občanská výchova
 Ročník: kvarta (4. ročník osmiletého studia)

Průřezové téma	Tematické celky průřezových témat	Učivo	Očekávané školní výstupy
	Stát a hospodářství	Peníze	Žák dodržuje zásady hospodárnosti, popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi, se svým i se svěřeným majetkem, vyhýbá se rizikům hospodaření s penězi. Vysvětlí funkce a podoby peněz, formy placení, chápe podstatu rodinného a státního rozpočtu, objasní význam daní
		Výroba, obchod, služby	Žák rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti, zhodnotí klady a zápory tržního hospodářství
		Principy tržního hospodářství a výstupy	Žák vyloží podstatu fungování trhu na příkladu chování prodávajících a kupujících, charakterizuje jednotlivé právní formy podnikání
	Stát a právo	Právní základy státu	Žák vyjmenuje znaky státu, objasní státní občanství České republiky, charakterizuje Ústavu České republiky
		Státní správa a samospráva	Žák vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů
Výchova demokratického občana		Principy demokracie	Žák vyjmenuje znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu, vysvětlí podstatu politického pluralismu, chápe význam sociálního dialogu, vyjmenuje znaky demokratických voleb
		Právní řád České republiky	Žák chápe význam a funkce právního řádu, vyjmenuje orgány právní ochrany občanů, objasní podstatu soustavy soudů, charakterizuje právní normu
		Právo v každodenním životě	Žák chápe podstatu a význam právních vztahů a objasní důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající
Výchova k myšlení	Mezinárodní	Evropská	Žák chápe podstatu, význam a

v evropských a globálních souvislostech	vztahy a globální svět	integrace	výhody integrace, charakterizuje Evropskou unii
		Mezinárodní spolupráce	Žák charakterizuje ekonomickou, politickou a bezpečnostní spolupráci mezi státy, její výhody, charakterizuje mezinárodní organizace – Radu Evropy, OSN a NATO
		Globalizace	Žák objasní projevy, klady a zápory globalizace, vyjmenuje významné globální problémy a pokusí se vysvětlit způsob jejich řešení